

ראש השנה יב: (10 שורות מלמטה) עד יד. (שורה 11)

ביאורים

דרך העברת הטומאה הפשוטה והמקובלת ביותר היא טומאת מגע. כשחפץ טמא נוגע בחפץ טהור החפץ הטהור נטמא. בנוסף לטומאת מגע ישנם גם טומאת משא (שבה מטמאים רוב אבות הטומאה חוץ משרץ ושכ"ז) וטומאת אוהל (שבה מטמא מת). בכל הטומאות הללו כשהטומאה עוברת מחפץ לחפץ היא יורדת דרגה (מלבד מקרה חריג של כלי מתכת הנוגע במת).

טומאת מדרס: בזב ובמקרים נוספים של אנשים שהטומאה נובעת מגופם (ולא ממקור טומאה חיצוני) ישנה דרך העברת טומאה נוספת והיא טומאת מדרס. כשזב מטמא במדרס החפץ הנטמא נשאר אב הטומאה (ולא יורד דרגה לרמה של ראשון לטומאה). ישנם 5 דרכים לטמא במדרס: עומד, יושב, שוכב, נתלה ונשען.

ברייתא

מהו הרגע הקובע לשיוך לשנת המעשר המתאימה?
תלתן: ממתי שהזרע צומח בתוכו. (גדילת 1/3 - תוס')
התבואה והזיתים: משיגיעו 1/3 גידולן.

המקור לכך שהרגע הקובע הוא שליש גידול

המקור של ר"י וריה"ג שנדחה:

"מק' אבא עמיט באוצר שנת השמטה בחג הסוכות"

סוכות של השנה השמינית נקרא עדיין שנת השמיטה – מכאן ש:
תבואה שגדלה 1/3 בשביעית לפני ר"ה נוהגים בה קדושת שביעית.

מניין שמדובר בתבואה שגדלה 1/3?

"חג האסיף באת השנה באספק את מציק מן השדה"

אסיף הוא קציר ומכאן שהתבואה הנקצרת בסוכות הולכת לפי השנה היוצאת.

וחכמים שיערו שתבואה שנקצרת בחג גדלה 1/3 לפני ר"ה.

המקור של ר' יונתן בן יוסף:

המקור - ר' יונתן בן יוסף:

"וצאת את התבואה eifef הניט" - לשליש.

דחיה:
המילה אסיף אין פירושה קציר,
אלא זהו שם החג, שבו מסככים בפסולת
גורן ויקב (וכאילו כתוב 'וחג סוכות').

פס' זה לא בא לענות על השאלה: "מה נאכל
השנה השביעית",
כי יש פס' אחר שעונה על כך. ("ואכלתם מן
התבואה ישן צד השנה התשיעית")

ר' ירמיה לאחר זמן: יש הוכחה שידוע להם מכך, שכשהקריבו
עומר כשנכנסו לארץ, ידעו לזהות ולהביא דוקא מתבואה שלא
גדלה 1/3 אצל גוי.
דחיה: אולי התבואה שלקחו מהגוי היתה ממש בתחילת
גדילתה וזה קל מאד לזהות (ומיהרה בזכות א"י להבשיל מהר).

שאלת ר' ירמיה את ר' זירא:
וכי בקיאת חכמים בכך לדעת שתבואה הנקצרת בחג גדלה בדיוק 1/3 לפני ר"ה?
תשובת ר' זירא:
לכל שיעור צריך לשים גבול שרירותי אחרת אין לדבר סוף (כך מצאנו בנוגע 40
סאה למקוה, ביצה לטומאת אוכלין, שלשה על שלשה לטומאת מדרס).

משנה ממסכת שביעית

קיטניות (אורז, דוחן, פרגיו, שומשמין):

השנה שאליה הם שייכים נקבעת לפי ההשרשה.

סוגי אוכלים נוספים

אילן: השנה נקבעת לפי החנטה.

תבואה וזיתים: השנה נקבעת לפי גדילת שליש.

ירק: השנה נקבעת לפי הלקיטה.

מקור הדין

זמן ההשרשה הוא זמן אחיד וקבוע.

(אבל זמן הלקיטה שונה ואינו אחיד - אם היו הולכים לפיו היו חדש וישן מעורבים זה בזה)

מעשר קטניות וירק הוא מדרבנן, ולכן חכמים יכלו לקבוע זמן מתאים לכל דבר. (ר' תוס')

חכמים: לא ניתן לערבב את הקטניות ולסמוך על כך שהתערובת אחידה. (אין בילה)
ר' שמעון שזורי: ניתן לערבב ולסמוך על כך שהתערובת אחידה. (יש בילה)

פסקים של שמואל:

1. הלכה כרש"ש שתערובת קטניות שהשרישו לפני ואחרי ר"ה - מעשרין מזה על זה.

2. לא ניתן לבלול תערובת ולסמוך על כך שהתערובת אחידה - חוץ מתערובת נוזלית (יין ושמן).

3. השנה שאליה שייכים הקטניות נקבעת לפי גמר הפרי.

אך לא מטעמו של רש"ש [שסובר שאמנם הולכים לפי זמן ההשרשה אבל ניתן לסמוך על בילה], אלא כיוון שהולכים אחר גמר הפרי!